

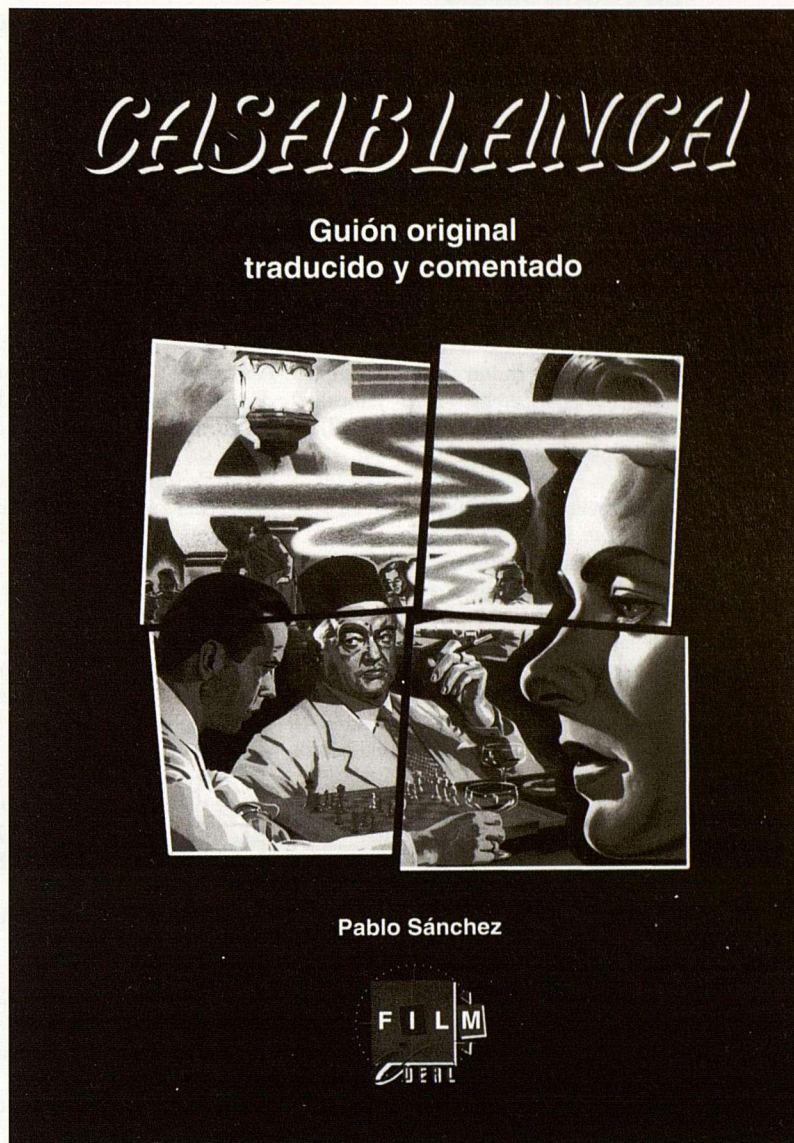

Reivindicant el guió o "una merda elegant"

J.R. Mendiola

Potser el titular deixi una mica confús al lector, però intentar parlar de *Casablanca* sense caure en els tòpics de rigor, comptant una i altra vegada que no era una pel·lícula en principi per a Humphrey Bogart i Ingrid Bergman, que era una pel·lícula comercial, d'encàrrec, que la darrera seqüència implica una lectura sobre una possible homosexualitat entre Bogart i Rains... Per no parlar de les excel·lències del resultat final, de com una història que fins i tot pot resultar un poc "curiosi" s'ha anat convertint en la més vista i admirada de tota la història del cinema. Per exemple, el president Kennedy l'havia vista fins a quatre cops. De fet només hi ha hagut una persona que m'hagi parlat malament de *Casablanca*, però, pocs moments després, i no sense demanar-li-ho, confessà que no l'havia vista, per qüestió de principis. Tan absurd com cert.

Tornem al titular. Per una part, la reivindicació del guió en general i en particular el de *Casablanca* que fa Pablo Sánchez en la publicació que l'editorial Film Ideal fa de *Casablanca*, *guió original traducido y comentado*. Per una altra banda, el de "merda elegant", és el qualificatiu que Julius Epstein dóna, passats uns anys a la pel·lícula de Michael Curtiz i de la qual en va esser guionista. Tampoc Rafael Azcona fa metafísica de la seva feina, sinó tot el contrari. Julius Epstein no va ser l'únic encarregat de la translació. *Casablanca* va néixer d'una obra teatral de Murray Burnett i Joan Allison, que mai fou representada als escenaris, que la Warner Bros, amb la visió de futur característica de Hal B. Wallis, va comprar per la suma més elevada fins aleshores. Les possibilitats està clar que eren immenses i els primers que van posar fil a l'agulla foren Aeneas Mackenzie, Wally Kline i Lenore Coffe. Cap d'ells no figura als títols de crèdit, que són pels bessons Julius i Phillip

Epstein, i Howard Koch. Qui deia: "Els (els germans Epstein) es dedicaven a explotar les possibilitats còmiques, mentre que jo m'ocup d'aconseguir personatges creïbles i a desenvolupar un melodrama que tenguí sentit els nostres dies". Encara que també hi participà Casey Robinson, el qual fou contractat per convertir-la en una pel·lícula una mica més romàntica, per exigències del dur Humphrey Bogart. Julius Epstein declarà que el que havia escrit Robinson no va servir per res, encara que no està molt clar, i per tant tampoc figura a l'*staff* del film.

Després d'aclarir la gestació de *Casablanca* queda encara un altre plaer: llegir el guió. □

Renault: ... Es tanca aquest cafè fins a nou avís. Surtin immediatament!
Rick: Amb quin dret em tanca el local?
Renault: Quin escàndol! He descobert que aquí es juga.
Emil (adreçant-se a Renault): Els seus guanyos, senyor.
Renault: Moltes gràcies. Tothom fora!